ЕКСПЕРТИ РОЗВІНЧУЮТЬ НАЙПОШИРЕНІШІ МІФИ НАВКОЛО ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ

Біорізноманіття

Біорізноманіття

Чи справді водно-болотні угіддя збільшують ризик повеней? Експерти розвінчують найпоширеніші міфи навколо цих дорогоцінних екосистем.

Ще у 2020 році вимальовувалася похмура картина природи в ЄС. За даними Європейського агентства з навколишнього середовища, лише 15% ключових середовищ існування, включаючи узбережжя, дюни, ліси, луки та торфовища, були в хорошому стані. З цих крихких екосистем торфовища постраждали найбільше.

Багато водно-болотних угідь були осушені багато століть тому, щоб уможливити розширення сільського господарства, особливо у помірному кліматі. Це вплинуло на багатьох перелітних птахів Європи, включаючи качок і гусей, а також ссавців, таких як видри та бобри. Але біорізноманіття (або його відсутність) не єдина проблема. Неушкоджені водно-болотні угіддя зберігають більше вуглецю на одиницю площі суші, ніж будь-яка інша екосистема, тоді як осушені торфовища виділяють вуглекислий газ в атмосферу.

Відновлення має вирішальне значення для відродження біорізноманіття та скорочення викидів парникових газів, але це не завжди просто. Дослідницькі проєкти, що фінансуються ЄС, такі як WET HORIZONS, мають на меті змінити ситуацію шляхом розвитку бази знань, необхідної для відновлення водно-болотних угідь Європи. Однією з проблем залишаються міфи, з якими досі стикаються європейські експерти з водно-болотних угідь.

Міф 1: Торфовища – це небезпечні місця

Багато людей вважають, що заходити на торфовища небезпечно, оскільки є загроза потонути. Страх серед європейців викликають природні муміфіковані людські трупи (болотяні тіла), які десятиліттями витягували з торфовищ. Разом з тим, науковці вказують на те, що більшість людей загинули у торфовищах не випадково: багато з них були поранені, а деякі – принесені в жертву. Небезпека зануритися на смерть – це лише один із безлічі міфів, які європейські експерти з водно-болотних угідь зараз намагаються розвіяти, прагнучи відновити ці екосистеми.

Міф 2: Після того, як водно-болотні угіддя осушені, вони зникають назавжди

"Зелена Трансформація України". Всі права захищено ©

Значна частина робіт європейських дослідників суперечить цьому міфу. Спочатку водно-болотні угіддя перезволожують, щоб вони знову стали заболоченою місцевістю. Надалі застосовують «палудикультуру» (лат. palus – болото) – метод сталого економічного використання повторно зволожених торфовищ зі збереженням шару торфу. Прикладом є вирощування сфагнуму (торф'яного моху) на деградованих болотних ділянках, які були осушені для сільськогосподарської діяльності, такої як вирощування кукурудзи, випас худоби або видобуток торфу. Сфагнум накопичує вуглець, зменшуючи викиди вуглекислого газу, а також допомагає запобігти потраплянню забруднюючих речовин у ґрунтові та поверхневі води. Якщо сфагнум успішно реінтродукується і рівень ґрунтових вод залишається стабільним, то повертаються інші специфічні болотні види.

Міф 3: Водно-болотні угіддя приречені стати економічними пустками

Якщо водно-болотні угіддя будуть перезволожені, за допомогою палудикультури можна створити нові варіанти землекористування, які забезпечать дохід для сільського господарства, оскільки виробництво відновлюваної біомаси є дуже перспективним. Наприклад, поряд з вирощуванням сфагнуму, який може бути використаний як альтернатива торф'яному ґрунту, пілотні схеми у Німеччині експериментують з різними продуктами біомаси на водно-болотних угіддях. Очерет вирощується для використання в будівельних плитах, які можуть замінити гіпсокартон, а також використовуватися у солом'яних дахах. Рогіз культивується для використання в якості дихаючого і вогнетривкого утеплювача. У кожному випадку фермери можуть заробляти гроші від продажу біомаси, заощаджених викидах CO_2, а також на сільськогосподарських субсидіях, які вони можуть отримувати.

Міф 4: Водно-болотні угіддя збільшують ризик повеней

Насправді все навпаки. Водно-болотні угіддя зберігають паводкову воду під час штормів, діючи як природні губки, які вбирають поверхневий стік і повільно вивільняють його пізніше. Але як тільки водно-болотні угіддя осушуються для створення сільськогосподарських угідь, а пасовища замінюються такими культурами, як пшениця та кукурудза, ризик повеней зростає. Водно-болотні угіддя становлять ризик повеней лише після того, як вони були осушені для сільськогосподарського використання.

Міф 5: Міські мешканці захищені від небезпеки затоплення

Ризик затоплення водно-болотних угідь розглядається як проблема лише сільської місцевості. Натомість багато міст по всій Європі, включаючи Амстердам, Роттердам, Гамбург, Брюссель і Цюріх, мають райони, побудовані на пористих, нестабільних «м'яких ґрунтах», що залишилися після осушення водно-болотних угідь. Через осушення відбувається ущільнення ґрунтів. Внаслідок цього водно-болотні угіддя можуть опускатися на кілька метрів, що збільшує ризик повеней.

Національна стратегія захисту торфовищ Німеччини передбачає скорочення щорічних викидів торфовищ на 5 млн тонн еквіваленту CO_2 до 2030 року. Розвінчання міфів про водно-болотні угіддя має сприяти досягненню цієї мети.

Детальніша інформація:

- Новина на сайті Euronews

"Зелена Трансформація України". Всі права захищено ©